

MAKALE HAKKINDA

Geliş : Temmuz 2013

Kabul: Eylül 2013

TÜRKİYE'DE MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA RADYO TELEVİZYON EĞİTİMİ: ALTERNATİF BAKIŞ VE ÖNERİLER

RADIO AND TELEVISION PROGRAMMES EDUCATION IN THE TURKEY'S VOCATIONAL SCHOOL: CRITICAL APPROACHES AND SOME PROPOSALS

A. Serhat Kaymas^a

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de iletişim eğitiminin yeniden yapılandırılmasına dair eleştirel bir perspektifin geliştirilmesi ve alternatif önerilerin sunulmasıdır. Türkiye'de iletişim eğitiminin genel çerçevesi içerisinde bakıldığında eleştirel pedagojinin olanakları doğrultusunda mesleki eğitimin yeniden yapılandırılmasına dair bir tartışma gerçekleştirilmiştir. Çalışma içerisinde, Türkiye'de iletişim eğitimi, ülkenin yeni bir sermaye birikim modelini uygulamaya koyduğu 1980'li yıllardan itibaren değişim sürecini değerlendirmektedir. Bu doğrultuda yeni bir eğitim modelinin tartışmaya açılması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulları, Radyo Televizyon Programı, Eleştirel Pedagoji.

ABSTRACT

The aim of this study is developed a critical perspective on the restructuring and enhanced of some alternative proposals in the media education which is ongoing in the Vocational School in Turkey. From within the general framework of communication education in Turkey in accordance with the possibilities of critical pedagogy was a discussion on the restructuring in the vocational training. In the study, communication education in Turkey in regards to the country's integration of the new capital accumulation model which is called neo liberalism and considers the process of implementing the change since the 1980. In this regard this study is aim to the discussion on the new education model for the Vocational School in Turkey.

Key Words: Vocational Schools, Radio and Television Programmes, Critical Pedagogy.

^aÖğr. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe Ankara Sanayi Odası 1. OSB Meslek Yüksekokulu, kaymas@hacettepe.edu.tr

Giriş

Bu çalışma Türkiye’de Meslek Yüksekokullarında süre giden radyo televizyon programlarını; mesleki eğitimin yeniden yapılandırılması bağlamında ele almayı amaçlamıştır. Türkiye’de mesleki eğitimin öneminin vurgulanması her ne kadar bir “memleket meselesi” olarak oldukça önemli olmasına rağmen, özellikle radyo televizyon eğitiminin yeniden nasıl yapılandırılabilmesine ilişkin bir tartışma ve alternatif bir modelin önerilmesinin söz konusu soruna anlamlı bir katkı oluşturacağı düşünülmektedir. Gerçekten de, Türkiye’de meslek yüksekokullarının radyo televizyon programları başlığı altında toplanmış olan programların hem Türkiye’nin mesleki eğitim beklentileri ve ihtiyaçları hem de söz konusu eğitim olanakları açısından yeniden ele alınması gereklidir.

Türkiye’nin görsel-ışitsel yayıncılık alanında gelişen hatta küresel televizyon izleyicileri için öncelikle dizi sektörü olmak üzere ihracatçı bir ülke konumuna ulaşması ve ulus ötesi alanlarda izleyici kitlesi edinmesi her ne kadar oldukça anlamlı ise de ekonomik gücün, istihdam olanaklarına dönüşmesinin bir dizi sorunu da içerisinde barındırdığı düşünülebilir. Mesleki bir alan olarak, tıp, mühendislik ya da hukuk fakülteleri mezunlarında olduğu gibi, yalnızca radyo ve televizyon alanı mezunlarının istihdam edilebileceği olanakların olmaması bu anlamda oldukça önemli bir sorun olarak görülmektedir. Öte yandan bu alanın; hem ülkenin ekonomi politikası, sermaye birikim koşulları ve değişimi, eğitim ve istihdam olanakları öncelikli olmak üzere genel hem de Türkiye’de medyanın yapısal sorunlarından kaynaklanan ancak gittikçe kronikleşmiş olduğu da söylenmesi gereken özel sorunlarından bağımsız olmadığı hatta söz konusu sorunlara karşı kırılabilir bir niteliğinin olduğu söylenmelidir. Ancak bu sorunların yalnızca Türkiye’ye ait olduğunu söylemek en azından “miyop” bir bakışı yeniden üretmek anlamını da taşıyacaktır. Gerçekten de, Türkiye’nin yaşadığı söz konusu sorunların yalnızca kendisine özgü olmadığını da belirlemek gerekir. Örneğin, görsel / işitsel medya içeriği alanında küresel düzeyde önemli

ihracatçı ülke olan Amerika Birleşik Devletleri’nin radyo-televizyon eğitim olanaklarındaki sorunları vurgulayan Robert Kubley (2003:351) çalışmasının isminde de yer aldığı gibi oldukça önemli bir soru yöneltir. Soru; Amerika Birleşik Devletleri’nin görsel-ışitsel kültürel alanlarda dünyanın en büyük ihracatçı ülkelerinden birisi olmasına rağmen, İngilizce konuşulan ülkelere kıyasla medya eğitiminde niçin geride kaldığıdır. Kubley (2003:352) sorunun yanıtları arasında, ülkeler arasındaki siyasal, kültürel, coğrafi, ekonomik ve tarihsel olmak üzere, bir dizi unsur yer almaktadır. Bununla birlikte çalışmasının sonuç kısmında belirlediği gibi (Kubley, 2003:369) medya eğitiminin daha genel bir düzeyde teknoloji, eğitim ve eğitim politikaları olmak üzere yeniden yapılandırılmasının gerekliliğidir. Bu çalışma içerisinde, Türkiye’de meslek yüksekokullarında sürdürülen ve ülkenin yeni bir sermaye birikim modelini uygulamaya koyduğu 1980’li yıllardan bu yana gerek kamu gerekse vakıf üniversitelerinde düzenli olarak artış eğilimi içerisinde olan radyo televizyon eğitimlerine dair genel bir eleştiri ve önerilerin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Her ne kadar Türkiye’nin mesleki eğitim standartlarının iyi kurulmuş olduğuna dair bir dizi örneğin belirlenebilmesine rağmen, iletişim eğitiminde “arkada kalmak” değil ancak yeniden yapılanma gerekliliği çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır.

Türkiye’de İletişim Eğitiminin Genel Çerçevesi: İletişim Eğitiminin Kurumsallaşması ve Yeni Olanaklar

Türkiye modernleşmesini ve toplumsal oluşumunu önemli ölçüde etkileyen unsurların iletişim sektörünü ve eğitim olanaklarını da önemli ölçüde etkilediğini belirtmek yanlış olmayacaktır. Gerçekten de; sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal alan denklemlerinin yeniden kurulmasında olduğu gibi iletişim sektörünün ve eğitim olanaklarının da yeniden yapılandırılmasının, Türkiye’de yeni bir sermaye birikim modelinin uygulamaya konulduğu 1980’li yıllardan itibaren başlatmak gerekir. Neo liberal felsefenin sınırlı bir ekonomik programın ötesine geçen

boyutlarının olduğu hatta giderek tam da “serbest pazar” siyasasının tam da ihtiyaç duyduğu toplumsal kurumların oluşmasını da önemli ölçüde etkilediği belirtilmelidir.

Çiler Dursun (2013:279) tam da Türkiye'nin yeni sermaye birikim modeline koşul olarak, iletişim eğitiminin de 1980'li yıllardan bu yana önemli ölçüde değiştiğini belirler. Dursun, 1980'li yılların ortalarına gelinceye kadar geçen süre boyunca (1960-1980 dönemi) Basın Yayın Yüksekokulları eliyle ağırlıklı olarak yazılı basına gazeteci yetiştirme programları üzerinden üniversitelerde yer edinen söz konusu eğitim kurumları içerisinde eğitim içeriği de daha çok klasik bir sosyal bilimler eğitiminin gereksinim duyduğu ders içerikleri ile oluşturulduğunu belirtir. Ancak, Türkiye'de böylesi bir eğilimin yalnızca Türkiye'ye özgü olup-olmadığı tartışılmalıdır. Türkiye'nin henüz Cumhuriyetin kuruluşunu izleyen erken dönemlerinden itibaren batı ile bütünleşme çabasının, eğitim kurumlarının pozitivist ve batı ile bütünleşmiş bir nitelik kazanmasında bu dönem içerisinde etkili olduğu düşünülebilir. Öte yandan, her ne kadar kesin olarak belirleyebilmek bu çalışmanın sınırlarını oldukça aşan bir çaba olmasına rağmen, sonraki yıllarında Türkiye'deki iletişim eğitiminin kurucu figürleri olan eğitimcilerin yurt dışındaki eğitimlerini tamamlamalarının ardından yurda dönüşleri, Türkiye'de gazetecilik eğitiminin yapılandırılmasını önemli ölçüde etkilediği söylenmelidir. Çiler Dursun (2013:279), ilk yıllardaki gazetecilik eğitiminin ağırlıklı olarak klasik bir sosyal bilimler içerisinde yapılandırılmasını iki ana eksen ele almaktadır. İlk neden söz konusu dönemdeki akademik kadroların ağırlıklı olarak siyaset bilimi “disiplini içinden” oluşması iken ikinci neden iletişim alanının yapısal özelliği ile ilgilidir.

İletişimin siyasal, ekonomik ve toplumsal süreçler boyunca biçimlendirilmesi bu kurumlarda çalışacak olan “iletişim profesyonellerinin” hem söz konusu süreçler arasındaki bağı çözümleyebilmek hem de içinde yer alacakları kurumlar hakkında bilince sahip olabilmesi için iletişim çalışmalarının disiplinler arası niteliğinin korunması bu

çerçevede değerlendirilmelidir. İletişim çalışmalarının Türkiye'de kurumsallaştığı ilk yılların ardından özellikle 1980'li yıllarla birlikte yapılan sürecin gerçekte bir bütün olarak Türkiye'nin bir dizi alanında izlenen değişim ve yeniden yapılanma sürecinin bu kez eğitim olanaklarına yansıdığı bir eksen içerisinde anlaşılabilir.

Türkiye'de iletişim sektöründe sahiplik ve kontrol ilişkilerinin değişimini de içeren söz konusu dönem içerisinde medya sahibinin aynı zamanda deneyimli gazeteci olduğu dönem yerini, iletişim kuruluşlarının gittikçe holding benzeri yapılanmalara doğru ulaştığı bir döneme bırakmıştır. Bu dönem, 1970-1980 dönemi, Türkiye'de gazete sahiplerinin gittikçe yatay ve dikey eksenler boyunca hem iletişim hem de, ağırlıklı olarak, iletişim dışındaki sektörler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir¹. Öte yandan, 1990'lı yılların başına değin yazılı basında özel mülkiyetin görsel / işitsel yayıncılık alanında ise devletin egemen olduğu medya mülkiyet biçimi her ne kadar aralarında bir nedensellik bulunmamasına rağmen, iletişim eğitiminin niteliği üzerine de belirli bir etkisinin olduğunu düşündürebilir. Bu dönem içerisinde, kamu üniversitelerinin çoğu kez klasik liberalizmin öngörülerini üzerine temellenen derslerle hazırlanan eğitim içeriklerine yer verildiğini

¹ Mustafa Sönmez (2008:18), Türkiye'de medya sektörüne yapılan yatırımların 1970'li yıllardan itibaren başlayarak yeniden bir yapılanma dönemi içerisinde olduğunu belirtir. Buna göre, 1970'li yılların sonu Türkiye'de basın dışı yatırımlardan sermaye birikim sürecini yaşamış olan işadamları, sanayici ve girişimcilerin bu kez medya sektörüne girmesi basının da mülkiyet ve kontrol ilişkilerinin önemli ölçüde değişmesine yol açtığı söylenmelidir. Sönmez, basın dışı alanlardan basın sektörüne giriş sürecinin önemli bir aktörü olarak Aydın Doğan örneğini verir. Bununla birlikte, geleneksel sahiplik ilişkisinin yine aynı dönemde olmak üzere basın girişimleri içerisinde de olduğunu belirlemek gerekmektedir. Örneğin Türkiye'de iyi bilinen ve yaygın bir örnek olarak Hürriyet Gazetesinin kurucusu Simavi ailesinin başlangıçta gıda ve sigorta alanları olmak üzere basın dışı alanlarında da yatırımlarının 1970'li yıllarda başladığını hatırlamak gerekmektedir.

tespit eden Dursun, eleştirel bir bilincin kazandırılması yerine daha çok montaj hattında çalışacak uyumlu personelin yetiştirilmesi ile sonuçlandığını belirler. Ancak iletişim fakülteleri ya da daha genişletildiğinde Türkiye’de iletişim eğitiminin önemli sorunları arasında “kuram” ve “uygulama” arasındaki ayrışmanın izlerini okuyabilmek olasıdır. Eleştirel bir bilincin kazandırılmasını amaçlayan eğitim içeriklerinin, Türkiye için henüz oldukça yeni olduğu da belirtilmelidir. Ancak böylesi bir eğilimin, ülkede gerçekleştirilen iletişim eğitiminin kimliği ile de ilgili olduğu belirtilebilir. İletişim fakültelerinin ve meslek yüksek okullarının Türkiye’de hem kamu üniversiteleri hem de vakıf üniversitelerinin oldukça tercih ettiği fakülte ve meslek yüksek okulları niteliğinde olduğu söylenmelidir ancak bu denli çoğalan iletişim eğitiminin öncelikli hedeflerinin de yeniden yapılandırılmasının, en azından bu çalışmanın yazarı için, gerekli olduğu belirtilmelidir. Her ne kadar 1980’li yıllardan itibaren iletişim eğitiminin, ülkenin ekonomi politikasının yeniden yapılandırılmasına koşut olarak, en azından vakıf üniversiteleri eliyle, yeniden yapılandırılmasının bir çeşitlilik getirdiği düşünülebilir. Vakıf üniversitelerinin söz konusu çeşitliliğin artışına anlamlı bir katkı sunduğu vurgulanabilir ise de, söz konusu çeşitliliğin bir çoğulculuk içerisinde yansımaları bulup bulmadığı, yeni liberalizmin yol açtığı piyasa düzeninin eğitim olanakları ve kazanımlarına etkisi bu alandaki tartışmaların en azından başlatılmasına dair bir diğer çalışmanın üstelik oldukça anlamlı satırlarını oluşturabilecek niteliktedir. Bu çalışmanın amacı ise, Meslek Yüksek Okulları bünyesindeki radyo televizyon eğitimlerinin yeniden yapılandırılabilmesi için alternatif bir dizi önerinin tartışmaya açılmasıdır. Gerçekten de, Türkiye’de eğitim siyasasını belirleyen tüm kesimlerin ve sanayi ve sektör gibi alan paydaşlarının üzerinde uzlaşma kurabildiği alanlar arasında yer alan mesleki eğitim, iletişim eğitimi söz konusu olduğunda daha da dikkate alınmalıdır. Ancak, bu çalışmanın daha önceki kısmında da belirtildiği gibi, Meslek Yüksekokulları’nda radyo televizyon eğitimleri programları; hem Türkiye’nin daha genel sorunları ve yapısal koşulları olmak üzere daha

genel hem de iletişim eğitiminin kendi içerisinde bulundurduğu koşullar olmak üzere daha özel gündemden yoğun olarak etkilenmektedir.

Meslek Yüksekokullarında Radyo Televizyon Eğitimi: Lisans Eğitiminden Farklılıkları

Meslek Yüksekokulları’nda süre giden radyo televizyon programlarındaki eğitim olanaklarının, öncelikli olarak Türkiye’de iletişim eğitiminin kurumsallaşması ve üniversite sisteminde kendisine açtığı yaşam alanları olmak üzere genel bir sorunun izlerini taşıdığı belirtilmelidir. Gerçekten de, her ne kadar mesleki ve teknolojik boyutları öncelikli olsa da, Meslek Yüksekokulları’ndaki sözü edilen eğitimi ve sorunlarını daha genel bir iletişim eğitimi sorunsalı içerisinde ayırıştırılabilmek mümkün olmadığı gibi anlamlı da olmayacaktır. Bununla birlikte, Meslek yüksekokullarındaki radyo televizyon (daha genişletildiğinde) iletişim eğitimlerinin, iletişim fakültelerindeki eğitimin mikro modellerini oluşturduğunu düşünmek hatalı olacaktır. Her ne kadar, daha genel bir iletişim eğitimi içerisinde biçimlendiriliyor ve hatta Yükseköğretim Kurumu tarafından belirlenen ortak zorunlu derslerin her iki düzeyde de ortak olarak eğitim içeriklerine alınıyor olması söz konusu “mikro model” düşüncesini vurgulamaktadır. Ancak, Meslek yüksekokulları ile İletişim Fakülteleri arasındaki temel farklılıkların ana hatları ile aşağıdaki gibi ele alınabileceği belirtilmelidir;

- **Öğrenci Kaynakları:** Lisans eğitim öğrencilerinin ağırlıklı olarak “LYS-lisans yerleştirme sınavı” gibi merkezi sınav başarısı ardından geliyor olması öğrenci kaynakları arasındaki temel farkın zaten görülebilmesini sağlayacaktır. Meslek Yüksekokulu öğrencileri ise, henüz orta öğretim seviyesinde ilgilerini belirlemiş öğrencilerin, ağırlıklı olarak, sınavsız geçiş hakkının kullanılması ile eğitimlerini sürdürmektedir. Bu durum iki açıdan oldukça önemlidir. Lisans eğitim öğrencilerinin, henüz öğrenciliklerinin ilk yıllarında mesleki

eğitim deneyimine sahip olmaması Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin ise tam aksine mesleki eğitimlerini aldıkları, staj uygulaması yaptıkları ve bu doğrultuda en azından oldukça genel bir düzeyde dahi olsa, meslekleri hakkında bilgi sahibi olarak eğitimlerine devam etmektedirler. Bu durum, Meslek Yüksekokulları için, eğitimlerin bir süreklilik içerisinde ele alınmasını gerektiren temel koşulu oluşturmaktadır.

- **Eğitim süresi ve Öncelikli İhtiyaçlar:** Çiler Dursun (2013:280), iletişim fakülteleri eğitimlerinin her ne kadar kamu ve vakıf üniversitelerinde genişletilmesiyle, iletişim eğitiminde de bir çeşitlilik başladığını belirler. Ancak buradaki temel eleştiri eğitim olanaklarındaki çeşitliliğin çoğulcu bir eğitim anlayışını içerip-içeremediği ya da çoğulculuğun getirilip getirilemediğidir. Dursun (2013:280), “medya sektörünün talep ettiği teknik işgücünü sağlamak amacıyla, özel üniversitelerin, iletişim eğitimi müfredatlarında genel olarak uygulamaya daha çok ağırlık veren, genel formasyon dediğimiz siyaset, sosyoloji, iktisat, hukuk vb derslere nazaran öğrenciyi iletişimin uygulamaya dayalı işleyişi boyunca yoğuran bir içeriği yöneldikleri görülmektedir” belirlemesini yapmış ve lisans öğrencilerinin, eleştirel bir pedagoji ve biçimlenim üzerinden biçimlendirilmesi gerektiği yönünde anlamlı bir ayırım geliştirmiştir. Meslek Yüksekokulları için farklı bir anlam taşıdığı belirtilmelidir. Lisans eğitiminden farklı olarak, henüz isimlerinden başlamak üzere bir “meslek” ya da “alan profesyonelliğini” işaret eden Meslek Yüksekokulları’nda her ne kadar öğrencilerin eleştirel bir bilinç seviyesine ulaştırılması oldukça anlamlıdır bununla birlikte iletişimin uygulama biçimlerinin tam da söz konusu eğitimin geliştirilebilmesi için önemli olduğu belirtilmelidir. Mesleki

bir eğitim biçimi olarak öne çıkan söz konusu okulların bir yandan sektör uygulamaları diğer yandan ise İletişim Fakülteleri ile bütünleşmiş bir öğretim yönteminin belirlenmesi bu doğrultuda önemli olacaktır.

- **Merkezi Düzenleme Sürecinde Mesleki Eğitim:** Türkiye’nin giderek hem küreselleşmesi hem de Avrupa Birliği ilişkilerinin genişlemesi diğer yandan sanayileşme sürecinin işaret ettiği bir eğitim unsuru olarak meslek yüksekokullarının nicel ve nitel ölçütlerle değerlendirilmesi de oldukça önemlidir. Yükseköğretim Kurumu ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın ortaklaşa çalışmalarının sonucunda belirlenen (2013) “*İKMEP- İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi*” projesi, mesleki eğitimin kurumsal açıdan da geliştirilebilmesini ve genişletilebilmesini sağlayacaktır. Bu doğrultuda, ortak bir eğitim öğretim projesinin sektör temsilcileri ve eğitim kurumları ile bütünleştirilebilmesini hedefleyen İKMEP projesinin merkezi bir düzenleme getirmesi yönüyle, lisans eğitiminden ayrıştırılabilen bir eğitim olanağı tasarlaması dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, Meslek Yüksekokullarının kendi içerisinde farklılığının olduğunun belirlenmesi ve ortak bir eğitim olanağının nasıl geliştirilebileceği aynı kaynaklara sahip olunamaması eğitim / öğretim olanaklarının genişletilebilmesi için ortak bir çabanın nasıl geliştirilebileceği yönündeki bir tartışmanın yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu konu çalışmanın öneriler kısmında yeniden değerlendirilecektir.
- **Öğrencilerin Mesleki Eğitimlerinin Ardından Eğitim Olanakları:** Meslek yüksekokulları öğrencilerinin, lisans eğitimlerinden farklı bir diğer yönü ise “Dikey Geçiş Sınavı” sonuçlarına göre lisans eğitimlerine devam edebilmeleridir. Bununla birlikte, lisans eğitimi alabilecekleri fakültelerin

tercihleri muaf olabilecekleri derslerin belirlenmesi ve yeni derslerine intibak yapabilmelerinin biçimlendirilmesinde etkili olmaktadır. Öte yandan Meslek Yüksekokulu öğrencileri, lisans öğrencilerinin Erasmus projeleri üzerinden edindiği yurt dışı eğitim olanaklarına Youth ve Leonardo da Vinci programları üzerinden erişim sağlayabilmektedirler. Mesleki eğitimin yurt dışı bağları ile geliştirilmesi ve yurt dışındaki teknolojik gelişmelerin, Türkiye'ye kazandırılması bu doğrultuda önemlidir.

- **Meslek Yüksekokullarındaki Sürdürülen Çok Sayıda Eğitim Programının Etkisi:** Meslek yüksekokulu öğrencilerinin, lisans öğrencilerinden bir diğer farkını çoklu eğitim programlarının uygulandığı bir mesleki eğitim ortamı içerisinde yer alması oluşturmaktadır. Her ne kadar Türkiye'de yakın dönemi içerisinde meslek yüksek okullarının "sosyal bilimler" ve "teknik bilimler" olmak üzere iki ana eğitim ekseninde yoğunlaşması dikkat çekmekle birlikte ağırlıklı olarak eğitim programlarının çok sayıda öğretime olanak tanıdığı kurumlar içerisinde gerçekleştirilmesi oluşturmaktadır. Böylesi bir eğitim anlayışının olumlu ve olumsuz boyutlarının olduğunu belirtmek mümkündür. Bir yandan, disiplinler arası bir eğitim yönteminin belirlenmesi ve öğrencilerin farklı ancak kendi alanlarına yakın alanlardaki eğitim olanaklarından yararlanabileceği yönünde bir olanak sağladığı düşünülebileceği gibi bu denli çok eğitim programının Meslek Yüksekokulu'nun olanaklarından faydalanma oranını düşürdüğü yönünde bir eleştiri konusu da yapılabilir.

Meslek yüksekokullarında sürdürülen eğitim olanakları genel olarak değerlendirildiğinde ön lisans programlarının lisans programlarından

önemli ölçüde farklılaşmasına rağmen, eğitim içeriğinin çoğu kez lisans eğitiminin daraltılmış modelleri olduğu gözlenmektedir. Ancak bu eğilimin vakıf üniversitesi ya da kamu üniversitesi olarak ayrıştırılması yerine meslek yüksekokullarında genel bir eğilim olarak tartışılmasının anlamlı olacağı söylenmelidir. Yalnızca vakıf üniversitelerinin değil eş anlı olarak kamu üniversitelerinin de uygulama derslerine ağırlık vermesi hem bir mesleki pratik alanına öğrencinin hazırlanabilmesi hem de üstü örtülü olarak radyo televizyon yayıncılığı programlarının mesleki bir uzmanlaşma alanı olarak görülmesi ile ilgili bir boyut içermektedir.

Türkiye'de mesleki eğitim standartlarının Avrupa Birliği ile uyumlaştırılmasına yönelik bir program olarak hazırlanan İKMEP (insan kaynaklarının mesleki eğitim yoluyla geliştirilmesi) projesinin mesleki eğitimin yeniden yapılandırılması adına çalışmaları radyo ve televizyon programlarının yeniden yapılandırılabilmesi adına düşünülebilir. İKMEP projesi, Milli Eğitim Bakanlığı örgün mesleki öğretim programları (16 adet), Yüksek Öğretim Kurumu meslek yüksekokulları (8 adet) ile beş tanesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olmak üzere yaygın eğitim kurumları ile işbirliği içerisinde hazırlanmaktadır (<http://www.ikmep.yok.gov.tr>). İKMEP projeleri kapsamında da, Meslek Yüksekokulları için ortak bir eğitim müfredatının geliştirdiği bununla birlikte programın uygulanacağı Yüksekokulun yapısal koşullarına göre belirleyebileceği bir alanın da açıldığı belirtilmelidir. Tablo 2 içerisinde, 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılı'nda İnsan Kaynaklarını Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirme Projesi'nin belirlediği dersler yer almaktadır².

² Bununla birlikte, İKMEP projesi içerisinde hazırlanmış olan dersler yalnızca bir düşüncenin oluşturulabilmesi için bu çalışma içerisinde oldukça genel olarak verilmiştir. Proje içerisinde derslerin ayrıntılı olarak tanımlandığı ve içeriklerinin yanı sıra ulusal ve ECTS kredilerinin de yer aldığı belirtilmelidir.

Tablo 1. İnsan Kaynaklarını Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirme Projesi 2010-2011 Eğitim Yılı Dersleri (<http://www.yok.gov.tr>).

Ders Kategorileri ve Açıklama	Ortak Zorunlu Dersler	Mesleki Dersler
<p>Zorunlu Dersler: Yüksek Öğretim Kurumu ve Yüksek Öğretim Kurumları tarafından belirlenen ve tüm programlar için zorunlu olan dersler ile bölüm ve / veya program için temel ve ortak yeterlilikleri kazandırmayı hedefleyen derslerdir.</p> <p>Meslek Dersleri: Mesleğe ilişkin yeterlilikleri kazandırmaya yönelik derslerdir. Meslek dersleri, yeterlilik tablosuna göre eğitim kurumlarınca ilgili mevzuat çerçevesinde ders planından seçilerek uygulanır. Seçilen meslek derslerinin süresi, içeriği, ölçme ve değerlendirme ve öğretim yöntemleri belirlenirken yeterlik tablosu, ders bilgi formları, modül bilgi formları ve işlem analizlerindeki açıklamalar esas alınır.</p> <p>Öğrencilerin dört dönem sonunda toplam 120 AKTS ve dönem başında 20-25 AKTS kredisini alıp tamamlamış olması gerekmektedir.</p>	<p>Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi</p> <p>Türk Dili</p> <p>Yabancı Dil</p> <p>Matematik</p>	<p>Temel Kamera, Video Çekim, Çekim Teknikleri, Görüntü Düzenlemesi, Ses Kurgusu, Video Kurgu, Kurgu Teknikleri 1, Kurgu Teknikleri 2, Ses Kaydı, Işık Tekniği, Aydınlatma Estetiği, Radyo Programcılığı, Televizyon Programcılığı, Televizyon Reklamcılığı, Televizyon Draması, Belgesel Film, Senaryo, Yeni İletişim Teknolojileri, Kamuoyu Araştırmaları, TV Elektronik, Hızlı Okuma ve Güzel Konuşma, Gazete Yazı Türleri, Temel İletişim, Mesleki Bilgisayar, Haber Toplama ve Yazma 1, Haber Toplama ve Yazma 2, Radyo ve Televizyon Haberciliği, Bilgisayarda Resim İşleme, İnternet Haberciliği, Uzman Gazetecilik, Türkiye'nin Yakın Tarihi, Temel Fotoğraf, Web Editörü, Grafik ve Animasyon 1, Grafik ve Animasyon 2, İşletme Yönetimi 1, İşletme Yönetimi 2, Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Meslek Etiği, Çevre Koruma, Bilgi ve İletişim Teknolojisi, İlk Yardım, Kalite Yönetim Sistemleri</p>

Mesleki bir “formasyon” kazandırılmasının hedeflendiği ders müfredatlarının, İletişim Fakültesi lisans eğitiminden farklı olarak yapılandırılması amaçlanmıştır. Bununla birlikte, öğrencinin sosyal bilgi ve kazanım düzeyinin geliştirilmesine yönelik derslerin de yer aldığı bir düzenlemenin amaçlandığı görülmektedir. Meslek Yüksekokulları’nın ortak bir program geliştirmesi amacına yönelmiş olan “İnsan Kaynaklarının Mesleki

Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi” projesi dikkate alındığında Meslek Yüksekokullarının benzeri bir eğitim standardına ulaştırılması gerekmektedir. Örneğin Tablo 2’de bir örnek olması amacıyla vakıf meslek yüksekokulu olan Plato’nun eğitim içerikleri ve ders müfredatları sunulmaktadır.

Tablo 2. Plato Meslek Yüksekokulu Radyo Televizyon Programı Müfredat Programı (2013)

Dersin Adı	Dersin Niteliği Z: Sorunlu S: Seçmeli	Dersin Ulusal Kredisi	Dersin ECTS Kredisi
Plato Meslek Yüksekokulu Radyo Televizyon Programı 1. Sınıf, 1. Yarıyıl Dersler			
Kamera ve Işık Teknikleri	Z	3	5
Film Çalışmaları	Z	3	4
Bağlamsal Çalışmalar	Z	3	4
Senaryo Yazımı	Z	3	5
Araştırma Teknikleri	Z	3	4
Bilgisayar I	Z	2	3
İngilizce I	Z	2	3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	Z	2	2
Türk Dili I	Z	2	2
Plato Meslek Yüksekokulu Radyo Televizyon Programı 1. Sınıf, 2. Yarıyıl Dersler			
Film ve Videoda Kurgu	Z	3	5
Film ve Videoda Uygulama Teknikleri	Z	3	5
Kurmaca Film Yapımı	Z	3	5
Televizyon Çalışmaları	Z	3	5
Bilgisayar II	Z	2	3
İngilizce I	Z	2	3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	Z	2	2
Türk Dili I	Z	2	2

Plato Meslek Yüksekokulu'nun, henüz birinci sınıftan itibaren uygulama derslerine yer verdiği ve mesleki eğitim temelinde, öğrencilerini mesleki bir profesyonelliğe hazırlama amacı içerisinde olduğu görülmektedir. Her ne kadar diğer meslek yüksekokullarında da benzeri bir kaygının izlendiği kamu üniversitelerinde yer alan meslek yüksekokullarının da eğitimi, lisans eğitiminden farklı olarak bir mesleki pratik olarak gördüğü söylenmelidir. Bununla birlikte, diğer eğitim alanlarında da olması gerektiği gibi öğrencinin yalnızca mekanik bir mesleki bilgi ile donatılmasının ne denli anlamlı olacağı ayrı bir tartışma konusudur. Çiler Dursun (2013:281), 1970'lerin sonundan itibaren hakim bir ideoloji haline dönüşen neoliberalizm çağında pedagojinin sınırlarının yeniden çizilmesi gerektiğini belirtir ve yeni liberalizmin; yurttaşların dünyayı eleştirel bir tarzla okumalarına, şekillendirmelerine ve yönetime katılmalarını hazırlayan eleştirel yeterliliği, bilgiyi, okur yazarlığı ve kapasiteyi sağlayan pedagojiyi yerinden ettiğini söyler. Bütün bu yönleri ile eğitim için yeniden bir yapılanmanın yalnızca sınırlı bir mesleki deneyimin aktarılmasından çıkartılarak yerine yeni bir eleştirel pedagojinin bilgisi ile tamamlanmış bir mesleki eğitimin varlığı gerekmektedir. Gerçekte eğitimin yenilikçi uygulamalar ve eleştirel pedagoji ile desteklenmesi düşüncesinin Türkiye için mesleki eğitim alanında da anlamlı bir yeniden yapılanma için fırsat sağlayabileceği belirtilmelidir. Bu doğrultuda, "eleştirel pedagojinin" sınırlarına yeniden bakılması gerekmektedir.

Eleştirel pedagojinin hem öğrenci hem de öğretene için yeni bir bilinç oluşturacağını belirleyen Paulo Freire (1995:59); özgürleştirici eğitim çalışmasının idrak edimlerinden oluştuğunu belirler. Buna göre;

"Bu eğitim, idrak edilebilir nesnenin (ki idrak ediminin amacı bu nesne olmaktan çok uzaktır), idrak eden aktörler-bir yanda öğretmen öteki yanda öğrenciler- arasında aracılık ettiği bir öğrenme durumudur. Dolayısıyla problem tanımlayıcı bir eğitimin praksi, öğretmen-öğrenci ilişkisinin

çözülmesini daha başından içerir. Diyalog ilişkileri –idrak eden aktörlerin işbirliği içinde aynı nesneyi idrak etmesinin olmazsa olmaz koşulu - başka türlü imkansızdır" (Freire, 1995:59).

Özgürleştirici eğitimin dışındaki ikinci yöntem ise çoğu kez öğretmenin bilgi birikimini, öğrencisine aktardığı "bankacı eğitim" modeli olduğunu belirten Freire'ye göre eğitimi gerçekte oldukça mekanikleştirmekte ve bilinç ediminin yok olmasına neden olmaktadır. Ezber ağırlıklı ve öğrencinin bir bakıma "bankada tasarruf sahibi" olarak görülmesine yol açan eğitim biçimi tam da böylesi bir deneyim üzerinden inşa edilmektedir. Her ne kadar bir eğitim kademesi olarak meslek yüksekokullarının, mesleki deneyim üzerinden eğitim gerçekleştirmesi oldukça anlaşılabilir ise de söz konusu eğitimin bu kez eleştirel pedagoji sınırlarını yeniden düşünerek yapılandırılması gereken boyutlarının olduğu söylenmelidir.

Meslek Yüksekokulu Radyo Televizyon Programlarında Eleştirel Pedagoji ve Yeniden Yapılandırma İçin Alternatif Öneriler

İletişim endüstrisinin niceliksel büyüklüğünün yol açtığı nitelikli iş gücüne ihtiyaç duyulması ile biçimlendirilen daha genel düzeyde iletişim ve özelliğinde meslek yüksekokullarında sürdürülen radyo televizyon programlarının eleştirel pedagoji dikkate alınarak yeniden yapılandırılması eleştirel ve sorgulayıcı bir bilincin oluşturulması adına önem taşımaktadır. Mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ve sektörle bütünleştirilmesi oldukça önemli olmasına rağmen yeni bir anlayış üzerine temellendirilen bir eğitim olanağının da en azından mesleki bir formasyonun yeniden düzenlenebilmesi için anlamlı olduğu söylenmelidir. Ancak burada temel soru giderek, eleştirel pedagojinin eğitim olanakları olarak nasıl yer edinebileceği ve edildiği yeri genişletebileceği sorunu üzerinde dögümlenmektedir. Çalışmanın bu alt bölümünde, eleştirel bir pedagoji olanağının tartışılması ve süre giden eğitime dair önerilerin sunulması amaçlanmıştır.

Türkiye’de meslek yüksekokulları ve radyo televizyon eğitimleri dikkate alındığında gerek kamu ve gerekse vakıf üniversitelerinin oldukça heyecanlı bir ilgiyi paylaştığı görülmektedir. Gerçekten de, nicel olarak bakıldığında Türkiye’de, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Kırgızistan dâhil edildiğinde, 47 İletişim Fakültesi’nin varlığı iletişim fakültelerinin üniversitelerin oldukça merkezi bir ilgi alanı haline dönüştüğünü vurgulamaktadır. Bu sayının ilerleyen dönemlerde gerek kamu gerekse vakıf üniversiteleri eliyle çeşitleneceği ve çoğullaşmasının da oldukça olanaklı olduğu belirtilmelidir

(<http://www.ifop.kocaeli.edu.tr>). Gerçekten de, iletişim fakülteleri ortak platformu internet sitesinden elde edilen listenin söz konusu dönemde açılacak olan bir dizi fakülteyi de kapsamadığı dikkate alınmalıdır³. Meslek yüksekokulları için de benzeri bir eğilimin olduğunu belirlemek gerekir. Ülkenin sanayileşme oranının artışı, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinin ve bu doğrultuda ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünün oluşturulmasını hedefleyen meslek yüksekokullarının Türkiye için gerek yakın, gerek orta ve uzun dönemli planlar için merkezi bir ilgi ile beslenmesinin gerektiği açıktır. Levent Vurgun’un (2009: 108) isabetle vurguladığı gibi “mesleki eğitim kuruluşlarının geleneksel yöntemleri izleyerek başarılı olabilmeleri olası değildir. Mesleki eğitim kurumlarının başarısı, yeterince yenilikçi yaklaşımlara sahip olmak ve bunları geliştirmekle olmalıdır”. Bununla birlikte, meslek yüksekokulları deneyimine bakıldığında Türkiye’de meslek yüksekokullarının hem gelişmiş ülkelere göre sayısının daha az hem de genel kaynaklardan yararlanma olanağının daha sınırlı olduğu Vurgun tarafından belirlenmiştir. Örneğin,

³ Örneğin söz konusu listede On dokuz Mayıs, Bursa Teknik Üniversitesi, Medipol Üniversitesi ve Acıbadem Üniversitesi İletişim Fakülteleri söz konusu dönem içerisinde eğitim faaliyetlerine başlamadığı için olsa gerek listeye alınmamıştır. Öte yandan, her ne kadar iletişim fakültesi ismi taşımasa dahi farklı isimler altında iletişim eğitimi gerçekleştiren fakültelerin olduğu da söylenmelidir.

Japonya’da meslek yüksekokulu sayısı 508 iken yükseköğretim kurumlarının %11’ini oluşturmaktadır⁴.

Türkiye’nin de bilgi toplumu tartışmaları ve kazanımlarının uzağında yer alamayacağı dikkate alındığında Meslek yüksekokulu deneyiminin hem niceliksel olarak genişletilmesi hem de sürdürülen eğitimlerin niteliğinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Bu çalışma içerisinde yalnızca radyo televizyon eğitimlerinin yeniden yapılandırılması için alternatif bir model arayışı amaçlanmıştır. Bu doğrultuda söz konusu programların yeniden yapılandırılabilmesi için öneriler, bu çalışma içerisinde “öğrenci”, “öğretim elemanı”, “bilgi toplumu tartışmalarında meslek yüksekokulları” ve daha genel düzeyde “iletişim sektörü ve meslek yüksekokulları ilişkisi” eksenleri boyunca geliştirilmiştir ve aşağıdaki gibi maddeleştirilebilmektedir.

1. Öğrenci Olanakları Açısından Yeniden Yapılandırılma

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin çoğu kez sınavsız geçiş hakkından yararlanması her ne kadar öğrencinin, mesleki liseden mezuniyetinin ardından eğitimine devam etmesi bağlamında oldukça olumlu olmasına rağmen, kazanılmış haklarının korunmasına eşlik eden bir genel sınav sisteminin oluşturulması, öğrencinin sınıf içerisindeki uyumun ve beklentilerin birbirine yakınlaştırılması amacıyla geliştirilmelidir. Öte yandan, Meslek yüksekokulu öğrencilerinin genel ancak radyo televizyon eğitimi öğrencilerinin sektör içerisindeki istihdam sorunları dikkate alındığında, iletişim sektörü ile bütünleştirilmiş bir eğitim sisteminin

⁴ Bu çalışmanın odağında yer alan sorunun, meslek yüksekokullarında radyo televizyon eğitimlerinin yeniden yapılandırılması olduğu için Türkiye’nin meslek yüksekokulu oranı ve genel oranına dair bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Bununla birlikte, Türkiye’nin mesleki eğitimin gerek niteliksel gerekse nicelik açısından önemli eleştirilerin odağında yer aldığı gözlenmektedir. Meslek yüksekokulları için ayrı bir araştırma alanının kurulması tam da bu nedenden ötürü oldukça önem taşımaktadır.

anamlı bir kazanım olacağı görölmektedir. Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde bir dizi değişimin gerçekleştirilmesi bağlamında öğrenci istihdamına yönelik olarak "sertifikalı çalışan" uygulamasına geçilmesi ve Meslek Yöксеkokulları'nın eş anlı olarak sertifika merkezi olarak da yetkilendirilmesi bu kapsamda düşünölebilir. Bununla birlikte, mezun öğrencilere kontenjan olanaklarının sağlanması meslek yüksekokullarının giderek sektör dinamikleri içerisine yerleşmesi ve eğitim programlarını güncelleyebilmesi bağlamında önemlidir. Buna ilişkin temel bir yol olarak, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile ulusal, bölgesel ya da yerel radyo ve televizyon kuruluşlarının istihdam politikasında söz konusu kontenjan uygulamasına geçilmesi hem öğrenci hem de okul niteliğinin arttırılması bağlamında bir öneri olarak gündeme getirilebilir. Bir diğer yöntem ise söz konusu yayın kuruluşları ile ortaklaşa gerçekleştirilebilecek nitelikteki uygulama olanaklarının arttırılmasıdır. Staj uygulamalarının yanı sıra öğrencilerin sorumluluk sahibi oldukları program uygulamalarının gerçekleştirilmesi bu anlamda eğitimin de gittikçe uygulama niteliğinin arttırılmasına anlamlı bir katkı sunabilecektir.

2. İletişim Sektörü ve Meslek Yüksekokulları Arasındaki İşbirliği

Meslek Yüksekokullarının eğitim odağında yer alan "mesleki" eğitimin bir diğer boyutu ise okul ve sektör arasındaki işbirliği olanaklarının kurulması ve geliştirilmesidir. Gerçekten de bilgi toplumu tartışmalarının önemli bir boyutu tam da yeni iletişim teknolojilerindeki değişim sürecidir. Bu doğrultuda meslek yüksekokulu kaynaklarının teknolojik gelişmeleri yakından izleyebilmesi söz konusu eğitim için, kamu üniversiteleri dikkate alındığında oldukça zorlu bir süreci oluşturmaktadır. Sektörün ise yetişmiş ve nitelikli iş gücüne ihtiyaç duyduğu dikkate alındığında kurumlar arasındaki ortak işbirliği olanaklarının geliştirilmesi anlamlı olacaktır. İletişim eğitimi bağlamında öne çıkan, bu çalışmanın önceki kısmında genel hatları ile vurgulanan, "kuram" ve "uygulama" ayrımının giderek geersizleşen özellikle yeni iletişim

teknolojileri söz konusu olduğunda çoğu kez geçmişteki anlamını kaybeden bir ikileme dönüştüğu belirtilmelidir. Bu doğrultuda meslek yüksekokulları ile yakın işbirliği oluşturabilecek olan iletişim sektörü arasındaki yakınlığın ve işbirliğinin her iki kesim içinde anlamlı bir katkı sağlayacağı açıktır.

3. Meslek Yüksekokulları Programları Arasındaki İşbirliği

Meslek yüksekokulları arasındaki özellikle yönetim düzeyindeki işbirliğinin oldukça önemli olduğu belirtilmelidir. Türkiye'de böylesi bir işbirliği olanağının, en azından Ulusal Müdürler Toplantısı benzeri örnekleri ile zaten kurulmuş olduğu gözlenir. Ancak programlar düzeyinde de işbirliği olanaklarının aranması hatta programların oluşturacağı ortak platformların kurulması bir yandan eğitim olanaklarının çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesini diğer yandan kamuoyu dikkatinin tam da mesleki eğitim olanaklarına yönlendirilebilmesini sağlayacaktır. Mesleki eğitimin önemli bir boyutu olarak kamuoyunun bilinçlendirilmesi ve hatta kamuoyu ile ortaklaşa projelerin gerçekleştirilmesi, meslek yüksekokullarının da giderek kendi ilerine kapalı bir yapıdan çıkartılarak, meslek liselerini gerçekten bir memleket meselesi olarak yeniden düzenleyebilecektir.

4. Öğretim Programlarının Yenilenmesi ve Güçlendirilmesi

Mesleki öğretim gerçekleştiği alanların sektörle işbirliği içerisinde olmasının bir diğer boyutu ise sektör içerisindeki yeniliklerin ve gelişmelerin yönlendirdiği bir eğitim anlayışının yerine farklı bir açıdan bakıldığında mesleki eğitim olanaklarının kendi içerisinde yenilikçi olabilmesinin daha önemli olduğu söylenmelidir. Bu doğrultuda, Mesleki eğitimin Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere bilgi toplumu kazanımlarından yararlanabilen ölkelerin mesleki eğitim kurumları ile işbirliği içerisinde olabilmesi Türkiye'nin de yenilikçi ve dinamik bir eğitim algısını gittikçe daha çok benimseyebilmesini sağlayacaktır.

5. Öğretim Elemanları Açısından Mesleki Eğitim Olanakları

Mesleki eğitimin önemli bir diğer boyutu ise, sektör deneyimi ve alan tecrübesine önemli ölçüde ihtiyaç duyulması oluşturmaktadır. Türkiye’de her ne kadar mesleki eğitim öğretim elemanlarının alan tecrübesine zaten sahip oldukları söylenebilir ise de, eğitimin yanı sıra sektörün ihtiyaçları ve değişim süreci, öğretim tekniklerinin, en azından yeniden gözden geçirilmesine yol açmaktadır. Bu doğrultuda sektör ile işbirliği olanaklarının öğretim elemanlarına doğru genişletilebilmesi ve yurt dışı deneyim alanlarının süreklilik taşıması yeniden yapılandırma için oldukça önemli olacaktır. Bu çerçevede içerisinde bir diğer unsurun ise, öğretim elemanının istihdam sürekliliği ve akademik terfi olanaklarının yeniden yapılandırılması önemli bir diğer gündemi oluşturacaktır. Meslek yüksekokulları için farklı bir akademik yükseliş programının hazırlanması, yalnızca akademik niteliğin değil eş anlamlı olarak söz konusu eğitim olanaklarından beklentilerin de karşılanabilmesi için önemli bir isteklendirme kaynağı olacaktır. Meslek yüksekokulları öğretim elemanları için var olan yapının genel bir düzenleme içinde olması çoğu kez meslek yüksekokulu eğitim kadrolarının farklı eğitim kurumlarına yönelmesi ile eğitimin gerektirdiği sürekliliğin engellenmesi adına dikkat çekmektedir.

6. Kamuoyu Açısından Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması

Türkiye’de her ne kadar özellikle belirli dönemler boyunca ortak bir tartışma alanı olmasına rağmen, mesleki eğitimin bu doğrultuda radyo televizyon eğitimlerinin kamuoyunun en azından bir bilinç düzeyinde olmasını gerektirmektedir. Gerçekten de, eğitim programlarının güçlü ve dinamik olması ile kamuoyunun beklentileri arasında bir iletişim eksikliğinin olması, en azından bu çalışmanın yazarının kişisel deneyimi doğrultusunda, gözlenen bir sorun niteliğindedir. Kamuoyunun da radyo ve televizyon eğitimleri ve eğitimin ardından mezuniyet süreci ile birlikte yaşam alanları ve

istihdam olanakları bağlamında bilinçlendirilmesi memnuniyetsizliğin azaltılması ve niteliğin artırılması bağlamında önem taşımaktadır.

Sonuç

Türkiye’de iletişim sektörünün hem gündelik yaşam pratiklerinde edindiği yeri genişletmesi hem de yakın bir dönemde ülke ekonomisinde gittikçe ihracatçı bir güç olarak önemle bir ekonomi politik aktöre dönüşmesi söz konusu sektörle bütünleşen bir dizi alanda yeniden sorgulamaların gerçekleştirilmesine yol açmıştır. İletişim sektörünün tam da 2000’li yılların ardından Türkiye’de eğitim olanaklarının yeniden yapılandırılması ile anlamlı bir bütünselliğin olduğu görülür. Gerçekten de, kamu üniversitelerinde olduğu kadar hatta daha da bir ağırlıklı olarak vakıf üniversitelerinin ve vakıf meslek yüksekokullarının iletişime dair eğitim olanaklarını yeniden geliştirmeleri tam da iletişim sektörünün Türkiye’de ki yapılanması adına önem taşımaktadır. İletişim eğitiminin sonraki yıllarında da giderek genişleyebileceği hem artan fakülte hem de artan meslek yüksekokulları içerisinde önemli bir yere sahip olabileceği gözlenmektedir. Bununla birlikte; iletişim eğitiminin Türkiye’de en azından eleştirel pedagojinin olanaklarından yararlanılarak yeniden yapılandırılmasına dair bir ihtiyacın olduğu da belirtilmelidir. Gerçekten de her ne kadar artan yükseköğretim olanaklarına rağmen halen Türkiye’de iletişim eğitimi yeniden nasıl yapılandırılabilir? Sorusu tam da böylesi bir ihtiyacı giderek açığa çıkartmaktadır. Çiler Dursun (2013:281), var olan iletişim eğitimini eleştirirken öğrenciler için ya “mutsuz bilinçlilik” ya da “naif bir başkaldırı” içerisinde belirlenen bir bilinç ürettiğini belirler. Bu durum, öğrenci için ya mutsuz bir biçimde iletişim sektörünün çarklarının yalnızca bir dişlisi olmak ya da naif bir başkaldırı içerisinde sektörün dışında kalmaktan daha farklı bir bilinç üretilememesi yönünde eleştirilmekte ve yeni bir yolun/yöntemin mümkün olup olmadığı sorgulanmaktadır.

İletişim eğitiminin ürettiği söz konusu iki mutsuz koşulun yalnızca iletişim fakültelerinde sürdürülen eğitim için söz konusu olmadığı aksine meslek yüksekokulu öğrencilerinin önünde de benzeri bir yolun açıldığı söylenebilir. Hatta meslek yüksekokulu öğrencileri için söz konusu halin daha da bir öncelikli olarak ele alınmasını gerektiren bir dizi gelişmenin olduğu belirtilmelidir. Örneğin yüksekokul eğitiminin ardından Dikey Geçiş Sınavı ile iletişim eğitimine devam eden öğrenciler tam da söz konusu ikilemi daha da bir keskin olarak yaşamakta, ön lisans eğitimin ardından eğitime devam etmek istemeyen / devam etmeyen öğrenciler için ise söz konusu ikilem ağırlığını daha da bir arttırmaktadır. Eleştirel pedagoji olanaklarının tam da bu nedenle önemli bir kazanım olabileceğini düşünen bu çalışma içerisinde öncelikli olarak mesleki eğitimin, radyo televizyon programları için sorunlarının tespit edilmesi sonrasında ise alternatif bir dizi önerinin geliştirilmesi bu nedenle amaçlanmıştır.

Eleştirel pedagojinin, eğitime yalnızca eğitimci ve öğrenci açısından değil eş anlı olarak kamuoyu için de yeni bir bilinç önermesi, bilgi toplumu yolunda ilerleyen Türkiye'nin de oldukça önemli bir sorunu olan mesleki eğitiminin yeniden yapılandırılabilmesi için önem taşıyacaktır. Mesleki eğitimin yalnızca öğrencilerinin değil aksine ülkesi için önemli olduğu kabul edildiğinde en kötü bilinç halinin de en iyi bilinçsizlikten daha anlamlı olduğu düşünülmelidir.

KAYNAKLAR

DURSUN, Ç., 2013, İletişim, Kuram Kritik. Ankara: İmge Yayınları.

FREIRIE, P., 1995. Ezilenlerin Pedagojisi. Çev: Dilek Hattatoğlu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

<http://www.ifop.kocaeli.edu.tr>, 2013, "İletişim Fakülteleri". 27.07.2013

<http://www.ikmep.yok.gov.tr>, 2013, "İKMEP-İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi". 27.07.2013

<http://www.plato.edu.tr/bölüm.aspx>, 2013, "Radyo Televizyon Programı Müfredat Programı". 27.07.2013

KUBLEY, W. R., 2003, "Why U.S Media Education Lags Behind the Rest of the English Speaking World". Television and New Media. Vol:4. 351-370

SÖNMEZ, M., 2008, Medya, Kültür, Para ve İstanbul İktidarı. İstanbul: Yordam Kitap.

VURGUN, L., 2009, "Bilgi Toplumu Açısından Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarının Örgütlenme Problemleri ve Çözüm Önerileri". Çanakkale Üniversitesi İİBF Dergisi. Aralık 2009. 99-116.